DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ,

ET SANCTO LUCÆ ORTHODOXORUM MEDICORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORUM, DIE JOVIS XXVIII NOVEMBRIS MDCCXX.

M. GUILLELMO DE MAGNY, DOCTORE MEDICO PRÆSIDE.

An quò salacior Mulier, eò fœcundior?

OMNIA verbo potentissimo, *Fiat*, imperante Creatore, erupêre. Involucris omnia viventium germina concluduntur, ne pateant injuriis & speciei spes pereat. Creata à primo puncto temporis in indefinitum contrahuntur in formam tam exilem, ut fugiat ipsam imaginationem; solus novit qui condidit. Arbores, omne ferè genus plantarum embryones emittunt è sinu suo, circumseptos oleosis involucris, ne vehementiori calore arescant, detrita acriori frigore interimantur. Alia pro plerisque animantibus ratio est involucrorum. Latentia altissimis mattum sinubus, nec timent hyemis vim inimicam, nec æstatis urentes æstus; embryones complectuntur membranulæ, pleniæ limpido liquore, paululum viscido, qui aquâ calidâ concrescit: hic fovet tenera membra donec evolvantur: (generatio enim simplex partium evolutio est): facescit is liquor in primum nutrimentum, primis conceptionis temporibus: adigitur ad fermentationem rore seminali, turgente maximè actuosis spiritibus. Sensim sese explicat minima moles, sensim tubuli in longum, latum & profundum expanduntur, sensim solidius nutrimentum, sanguis maternus, in istos influit; succus nutritius conflatus ex subtilibus sanguinis partibus, permixto plurimo aëre motuum omnium primo autore, per canales nervorum quoquoversum diffunditur, adigente durâ meninge: cor & arteriæ pulsant, sanguinem impellunt ad omnia viscera, ut variorum humorum incernicula, utilia individuo & speciei. Tandem prodit obvia sensibus, infantis machinula, quæ à sex millibus annorum densissimis tenebris obvoluta delitescebat. Suos condidêre vegetabilia, ut faba, quercus, in ligni aut caulium latebris, embryones; excludunt suis in fructibus quasi grandiores, obvios microscopio. Opportunâ tempestate semina Telluri creduntur: istius explicantur sales & sulphura, repressa gelu, & frigore concreta, solutâ acri hyeme, Zephiris flantibus, solis regressu, imbribus & rore, fœtis nitro-aëreo sale, avido terræ sinu susceptis. Tellus impprægnata & tot bonis dives intumescit benignâ fermentatione; intumescunt & semina quæ recondit. Substantiæ quæ modo embryonis tutamen erant, solvuntur, ut in primam nutritionem facescant; sic farina frumenti fit liquor lacteus, qui trachearum ope à radicibus ad verticem ascendit, foliorum staminibus factus tenuior per corticem redux ad radices circuitum absolvit, aëre totum miraculum vi elasticâ patrante. Tenerior alimonia fœtui teneriori congruit, crassior succedet, canalibus sensim factis amplioribus.

NASCENDI lex una est in omni viventium genere; quò simplicior, eò dignior sapientissimo Conditore. Nulla simplicior partium fœtûs evolutione, latentis ab initio in ovis aut seminibus. Stupet imaginatio immensâ, penè infinitâ embryonum tenuitate; ratio emendabit imaginationem. *Ludit in orbe terrarum æterna Sapientia. Magnum & parvum* nihil Dei referunt. Condere potest Mundos infinitos in arenulæ granulo. *Dixit & facta sunt, mandavit & creata sunt.* Jubeat, ingentes cœlorum orbes in immensum expandentur. Quis inficiaretur potuisse spem omnem totius generis humani in ovis primæ parentis concludere? Sapientiæ ejus est, legibus simplicissimis ingentia patrare: ergò conclusit. Crassa sunt, indigna Deo hactenùs de generatione excogitata systemata. Sed audire, id est, refellere, operæ pretium est Physicorum docta deliria. Hic vermes in semine microscopio deprehendit, lapsu præcipiti arguit; ergò, qui vermes apparent, veri sunt homines. Egregia verò cohærentia! Rectiùs alii dixêre totam spem futuræ prolis in ovis contineri, sed isti non plus ultrà progrediuntur. Aliis placet animantium corpora ex lymphâ in ovis conclusâ compingi, aliis ex sanguine menstruo, aliis ex utroque semine. Solida & liquida ad invicem exquisitam, imò mathematicam habent rationem; quis plastes, quis Architectus sic ista direxit? quis tanto ordine, tantâ sapientiâ ista compegit? Cœcam sortem cœci & imprudentes sequuntur. Repugnat tot inducere miracula, quot conceptus. Perstat idem qui fuit ab æterno, nutus divinæ Voluntatis. Nullus cadit in Deum computus annorum, quia æternus est. *Mille anni quasi dies unus apud ipsum*, inquit Psaltes. Licèt quoad nos à Mundi creatione ad hæc tempora fluxerint plurima sæcula, quam dicimus Mundi conservationem, est ipsa, quoad Deum, ejus è nihilo eductio; sic qui lapsu temporum & discrimine evolvuntur homines, omnes in minimo puncto, primo creationis totius orbis puncto creati sed involuti erant. Fingunt alii quasdam leges, quibus natura permissa regitur. Deum Epicuri dixeris, qui de opere suo minimè sollicitus, securum agebat Ævum. Omnis lex est voluntas ejus, quæ non est temporum varietatibus obnoxia, quòd ea sit æterna, neque possit unquam mutari. Ergò quantò rectiùs asserimus, animantium generationem à simplici evolutione esse deducendam: hæc, temporibus non obnoxius Deus, obnoxia fecit temporum vicibus. Igitur seminum spiritus subeunt embryonis exiles canales, ratione ætatum majori minori-ve quantitate. Illi ne errarent in incertum, sequi coguntur Canalium mechanismum, nec possunt desultoriè divagari. Certam formam nanciscuntur, coacti subire vias tubulorum illis excipiendis aptatorum. Alii aut miracula comminiscuntur, aut corporum compagem relinquunt cœcæ Epicureorum fortunæ. Microscopio fit quasi nova nostræ opinioni virium & luminis accessio. Datum est quadantenus introspicere quid possit in *minimis* mens suprema. Patuit oculis hominum quasi novus Mundus. Quot novi infinitè minores fortè paterent, si mentis vires & corporis industria non deficerent! hi nos æternum latebunt. Quæ deprehenduntur animalcula, millies tenuitate superant aciem oculorum acerrimam; easdem obeunt, quas grandia animantia, functiones. Ergò Genesis omnium viventium in punctum, sed maximè fragile coarctata, fragilibus conclusa involucris, exilibus pediculis inhærens, alia non est à simplici partium evolutione.

ATQUI in fœminâ salaciori tam tenera corpusculi membra disturbantur, concutiuntur, comminuuntur tum animæ tum corporis commotionibus; deterit acredo salium delicatiora stamina. Ipsæ tempestatum mutationes, teste Hipp. quantumvis extraneæ, evertunt inchoatum opus generationis. *Si verò hyems australis & pluviosa ac clemens fiat, ver autem siccum & aquilonare, mulieres quidem, quibus partus ad ver instat, ex omni occasione abortiunt; quæ verò pariunt, impotentes ac morbosos pueros pariunt, ita ut aut statim pereant, aut tenues ac morbosi vivant.* Subtilis machinulæ fœtûs textura non fert impunè quamlibet commotionem: pulli in ovis gallinæ tonitrû interimuntur. Mulierum imaginationis vi sic fœtus afficiuntur, ut hic natus fuerit, fractis brachiis, femoribus, & cruribus, quod reum mater spectavisset, cujus membra carnifex fregerat. Ille nascendo mythram Pontificiam carneam capite gestavit, quia gravida mater attentiùs fixerat oculos in pictam Tabellam S. Pii V. summi Pontificis; quod luculentius est argumentum tenerrimum esse embryonem? Quot abortiunt matres honestissimæ levi commotione corporis, distorto pede, iniquo passu, æstu iracundiæ paulò vehementiori, perculsæ tristi nuntio, metu fulguris, &c. Scilicet vinculum, quo fœtus uteri parietibus adhæret, laxum est & leve primis saltem conceptionis temporibus, ferruminatur solo glutine quod stillat ex glandulis fundi uteri. Ovum per tubas Fallopii delapsum, absimile non est grano visci: nativo glutine circunseptum, maturum, deciduum ex frutice, ramo vel trunco arboris, prout sors tulit, agglutinatur totâ hyeme; redeunte gratâ veris tempestate, sensim, rupto involucro, prodit nova planta, fronde viret novâ & agit radices: istis cortex, cui adhærescit, paulatim diducitur, dein terebratur arboris lignum durissimum ad intimam medullam: sic frutex peregrinus fit hospes; succum, quo nutritur, sugit alienum. Exemplo inter humana quid opus est ad embryonis probandam teneritudinem. Quot in vegetabilibus requiruntur conditiones ut embryo excludatur, adolescat, & perfectam adipiscatur maturitatem? Una aut altera ex plurimis si desit, perit germen, perit spes omnis annui proventûs & Agricolarum.

PORRO Mulier nata ad generationem, stimulis acribus fertur in Amorem.

Fœmineo magis est usu Venus effera sexu,
Mitior illa Viris.

In amore non temperant, quibus sunt acres humores, calidum cerebrum, sicciora uterus & muliebria. Gignitur foveturque immoderatus Veneris appetitus ab orgasmo spirituum & sanguinis. Ferociam quasi igneam concipiunt, undè effrænis salacitas. Virgines Milesiacæ se suspenderunt, fœminæ Lugdunenses in fluvios se præcipites dedêre, quod improbæ Veneri sacra facere non possent. Quam non sic urget furiosa Venus, sed œstro salacitatis molliori percellit, experientiâ doctus Salomon describit: *Mulier præparata ad capiendas animas, garrula & vaga, quietis impatiens, nec valens in domo consistere pedibus suis, nunc foris, nunc in plateis, nunc juxtà angulos insidians... procaci vultu blanditur,* oculis lubricis aspicit ad lasciviam arte & naturâ compositis.

Scintillant oculi, mala mens, oratio blanda.
Ο'φθαλμὸς δ' ὁδὸς ἐςὶν, ἀπ' ὀφθαλμοῖο βολάων
Ἕλκος ὀλισθαίνει, καὶ ἐς ἔσχατον ἦτορ ἱκάνει.

Oculi enim præcipuè sunt ad amandum illices: in illis Cupido excubans jacula mittit.

Ut vidi, ut perii, ut malus me abstulit error!
Utrique tuendo
Fœmina.
Certâ visâ duntaxat Virgine,
Quam impotenter cœpit ardere.

Cæcus amans prodigii loco est,
Qui nunquam visæ flagrabat amore puellæ.

His armis instructæ Mulieres salaces impetunt vecordes juvenes, *melle dulciora sunt labia illarum.* Jocos sectantur & risus, dum cedit amor ex ipsarum voluntate; tristitiâ se macerant iratâ Venere, suffocantur, jacent attonitæ vix ducunt spiritum. Venere benigniori infelicium misertâ, reviviscunt, pallida mors per oculos oberrabat, paucis horis alacres paratæ sunt alteri vitam impertire. Curiosiùs inquires, unde tot scenarum varietates ludantur. Amor, odium, ira, metus, tristitia torquent per vices miserum animum, turbulentæ rerum species perturbant assiduâ exagitatione deliram imaginationem, intestino bello ipsa se Mulier conficit, reficit pax ferè nunquam: florida primum, torosa, macie conficitur. Audias ergo quò rem deducam, ex parvo principio luditur magna scena, sæpè flebilis. Rugosus est ductus uteri, patent in eo foraminula, quibus effluit liquor acris, vellicat sale pungente uteri & vaginæ membranam. Hæc, ut aliæ omnes, à durâ meninge oriunda, vehementem & animæ consiliat & corpori pruritum assiduis crispationibus. Tempore concubitûs liquor ejusdem generis magnâ copiâ erumpit ex utero, uterque muriaticam refert salsedinem; vagina, uterus, virga muliebris (sedes præcipua dulcedinis amoris) penitùs nervosa sunt, & membranosa. Hæc magnâ tentigine inflatur, prurit acriter. Cum abjectis pudoris, fortunæ, vitæ, discriminis rationibus, percita Mulier œstro potenti salacitatis, cæco impetu in Venerem ruit; interim vir conatus edit vehementissimos ut superet resistentiam, quam sibi rugæ vaginæ objiciunt. Tunc sanguis & spiritus ubertim affluunt, ignem spirat Mulier, ebria voluptate vix retinet fugientem animam, expers sensationis vividiori sensatione. Sic Veneri ipsa litatur; amatque hunc frequenter ludum ludere. Temperata vel ratione, vel sic facta à naturâ novit impotenti libidini modum ponere, novit eam otio foveri.

Fac monitis fugias otia prima meis;
Hæc ut ames faciunt.
Otia si tollas, periêre Cupidinis arcus,
Contemptæque jacent, & sine luce faces.
Quam platanus rivo gaudet, quam populus undâ;
Et quàm limosâ canna palustris humo,
Tam Venus otia amat: finem qui quærit amori,
(Cedit amor rebus) res age tutus eris.

Salax, otio torpida versat diu noctuque teneros Poëtas, Fabulas amatorias quæ peccare docent, indulget cupediis, liquoribus ardentibus, boletis, &c. Venenum amoris haurit avidis faucibus, auribus, oculis; delectatur Amasiorum nugis venereis, ingenio, eloquentiâ, vincitur quia vinci voluit, sic vinci & dulce putat, & amasium vincere sibi gloriæ apponit. Si langueat imaginatio, novâ arte sopitos ignes exsuscitat. Fugientem cupidinem brevi revocat, redit protervus, jam spontè insanientem denuò instigat, exhausta incusat naturam quod vires ejus suis sint desideriis impares. Lassata non satiata; sic æstuat perpetuò sanguis, sic perpetuò rapitur delira imaginatio in voluptatis objectum, neque unquam etiam fruendo quiescit.

Unaque res hæc est, cujus quam pluria habemus,
Tam magis ardescit dirâ cuppedine pectus.

Quomodo fœtus tenerrimus tot efferos ferret impetus? Quomodo molle corpusculum vim effugeret salium acerrimorum, quibus aliquando mater ipsa ad furorem adigitur, & insanam mentem, vesanum amorem, vitam cum morte paciscitur? Conceptio felix nec absolvitur nisi temperatis motibus, nec ad partum felicem potest adduci; imò si quibusdam fœminis plurimorum liberorum matribus habenda fides, gravidas confitentur se factas fuisse sine ullâ prorsus sensatione voluptatis. Ergo graviditati officiant, necesse est, motus perturbati salacitatis.

Ex dictis rectè deduxeris Mulierum ſalacium mores & ingenium. Corporis textura mollis eſt, ſubtilis, laxa, tenerrima; alacres & vividi ſunt motuum impetus, ſed debiles, & brevi remittunt; acutiores ſunt ſenſationes; in viris paulò obtuſiores: iſtæ ideò ruunt ardentiùs in ſenſuum voluptates, illis magis mancipantur. Vix unquam mulier caſtiſſima oratione de rebus amatoriis aut non ſubriſit, aut ſeriò irata eſt, ſi ſua adfuerit linguæ verecundia, ſuus habitus ſit honos auribus; junior ſalax, linguâ prompta, dicax, verboſa recludit dicenda tacendaque, imprudens aliena prodit, ſed taciturnitate obſtinatâ premit proprium amorem; ſi pateat, ipſi conciliat colores mendaci verborum artificio, hebes, torpida ingenium mutuatur ab amore. Ut amor proprium imaginationis vitium eſt, ab illâ torquetur miſerabiliter.

Nam ſi abeſt quod ames, præſto ſimulachra tamen ſunt
Illius & nomen dulce obverſatur ad aures,
Ulcus enim viveſcit & inveteraſcit alendo,
Inque dies gliſcit furor, atque ærumna graveſcit;
Namque in eo ſpes eſt, unde eſt ardoris origo,
Reſtingui quoque poſſe ab eodem corpore flammam.
Ut bibere in ſomnis ſitiens cùm quærit, & humor
Non datur, ardorem in membris qui ſtinguere poſſit;
Sed laticum ſimulachra petit, fruſtràque laborat,
In medioque ſitit torrenti flumine potans:
Sic in amore Venus ſimulachris ludit amantes.

Sic vanis imaginibus illudi ſibi patitur miſellula. Hinc moroſa fit, levis.

Nolunt ubi velis, ubi nolis cupiunt ultrò.

Imperioſa, audaci animo, altera venefica Circe, altera Medæa furens.

Sic volo, ſic jubeo, ſit pro ratione voluntas.

Injuriarum acerrima vindex & memor, ut nullus impunè tulerit qui aggrediatur vel ejus frænare amores, vel interturbare; graves miſer dabit pœnas; ſed deſit poteſtas, non deſit vindictæ voluntas. Tenuis & è plebe pœnas à ſeipsâ repetet, conficiet ſe mœrore, morbos ultores accerſet, icterum, pallidos colores, furorem uterinum. Sine amore felicem non putat ſe vitam poſſe traducere; non amare, ipſi vivere non eſt.

Aliquo modo ſi impetrare non quibo, conſciſcam
Lethum, ſine illo ſcio me vivere non poſſe.

Sed votis potiri ſi detur, ſi Venus benignior aſpiret, toxica miſeræ voluptatibus improba miſcebit.

Medio de fonte leporum
Surgit amari aliquid, quod in ipſis floribus angat,
Aut quod conſcius ipſe animus ſe fortè remordet.

Pœnitere tanti non erat.

Ut melius vigilare ſit ante
Quâ docui ratione, cavereque ne inliciaris.
Nam vitare, plagas in amoris ne laciamur,
Non ita difficile eſt, quàm captum retibus ipſis
Exire, & validos Veneris perrumpere nodos.

Hi ſunt ſalacium mores, hoc ingenium, hæc incommoda. Sed hoc omni infortunio turpius & miſerabilius: quæ amorem juvenes protervè coluêre, eidem ſtudent, ut poſſunt, vetulæ.

Quo ſemel eſt imbuta recens, ſervabit odorem
Teſta diu . . . . . .

Iſtas animi & corporis ſalaces fœminæ patiuntur perturbationes, non raro ſibi damnoſas, ſemper fœtibus tenuibus, molis exilis, ſummæ teneritudinis exitiales.

Non ergò, quò ſalacior Mulier, eò fœcundior.

Domini Doctores diſputaturi.

M. Antonius le Moine.
M. Petrus-Antonius Lepy.
M. Elias Col de Vilars.

M. Henricus Beſnier.
M. Joannes Beſſe, Medicus Domûs Regiæ.
M. Antonius de Juſſieu, Regiæ Scientiarum Academiæ & Botanices in Horto Regio Pariſienſi Profeſſor.

M. Claudius du Cerf.
M. Claudius Vergne.
M. Matthæus Thuillier, antiquior Scholæ Magiſter.

Proponebat Pariſiis JACOBUS-JULIANUS CARREL, Conſtantienſis, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1720. à ſextâ ad meridiem.

Typis J. QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi.